

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

5/2008

Výstava ve Znojmě "Češi z Volyně již přes 60 let doma"

Na tuto výstavu jsem byla pozvána manželý Němcovými na 19. dubna 2008. Velmi ráda jsem toto pozvání přijala, a důvodů bylo více. Především mne zajímalo v jakém rozsahu jsou schopni tito dva členové našeho sdružení uspořádat samostatně něco, na co byli pozváni krajané z celého Jihomoravského kraje. Dále, ve Znojmě jsem nikdy nebyla i když jsem kolem Znojma mnohokrát v rámci své zdravotnické práce projížděla na protiletadlové pohraniční hlásky. Znojmo z dálky zdálo se mi vždy jako pohádkové osídlení. No a k tomuto kraji mne přitahuje nostalgie a možno říci stesk. V Brně jsem prožila 32 roku svého mladšího života.

Jaruška Ničová-Němcová, která mne ve večerních hodinách čekala s manželem na nádraží, mi ihned nabídla projížďku po ulicích večerního Brna. Věděla, že mne to potěší. Samozřejmě že jsem ulice starobylého města poznávala, ale musím přiznat, že se hodně postavilo a i výlohy jsou bohatší, než tomu bývalo dříve. Petrov a Špilák byly nádherně osvětleny, před léty byly osvětlovány pouze o větších svátcích a hlavně v období trvání Mezinárodních veletrhů.

V domě Němcových mě překvapil převelký hrnec "prádelňák" uvařeného boršču, hory karbanátků a holubců připravených na pečení, a různé další potrawy. A to vše zvládl připravit pouze tři lidé! Neuvěřitelné! V sobotu ráno se jelo do Znojma. Dopoledne nám zpestřil program hudebníci z Bertramovic, kteří nás doprovázeli při plánované prohlídce města. Velmi kvalifikovaného průvodce nám poskytla Asociace Iuvenes Znojem, pořadatel Antonín Barák.

Byla jsem překvapena kolik se ve Znojmě dochovalo historických památek. Nad stráněmi, které se svažují do údolí řeky Dyje, se nám naskytly překrásné pohledy do okolí. Viděla jsem již hodně krásných krajů, přesto od nádhery přírody kolem Znojma jsem se nemohla odtrhnout.

Téměř ke konci prohlídky jsme se dostali do starobylé kaple Svatého Václava. Byl to vlastně cíl naší návštěvy Znojma. Kaple, neobvyklá svou stavbou, při kostele který po 2. Světové válce, až do nedávna, byl modlitebnou Pravoslavné církve. Tedy kaple, do které se vchází po schodech do podzemí, je naprosto jiná, než ty, které jsem dosud shlédla. Je totiž poschodová a na vrchním poschodí je ochoz ohraničen obloukovými otvory, které vlastně dávají tomuto prostoru dojem balkónového ochozu.

Zašli jsme do přízemí kaple kde, jsme si mohli prohlédnout snímky z roku 1947, kdy naše rodiny repatriovaly z Volyně do Československa. Obdivuji, kolik těchto fotografií se dodnes dochovalo, i když většina byla v novinovém vydání. Kde je tito naši členové po tolika letech sehnali? U všech fotografií byly patřičné popisy. Ve dvou podlažích (vše v podzemí) byly po zdech rozvěšeny barevné fotografie z nedávné

doby. Na nich jsou zachyceny momenty z odhalení pomníku padlých volyňských Čechů v Rovně. Také fotografie z odhalení busty presidenta Dr. Edvarda Beneše v Žatci. Opět vše s podrobným popisem. Při východu z kaple mohli návštěvníci napsat své dojmy do pamětní knihy, na kterou pořadatelé nezapomněli. Viděla jsem podpisy i školáků, ale také německy psané hodnocení. Uspořádání této výstavy byla velmi záslužná práce manželů Němcových.

Vernisáž výstavy byla 29. března t. r. s trváním do 29. dubna. Iniciátorem této výstavy byla Asociace Iuvenes Znojem, kterou vede pan Antonín Barák. Ten také nabídl manželům Němcovým použití kaple k uspořádání výstavy o životě Volyňských Čechů, která byla zaměřená především pro dnešní mládež. Záštitu nad výstavou převzal hejtman Jihomoravského kraje pan Ing. Stanislav Juránek, a patronaci starosta Znojma pan Ing. Petr Nesveda. Na vernisáž přijeli i starostové z Moravského Krumlova a Bertramovic.

Po ukončení prohlídky jsme se na náměstí setkali s dalšími rodáky a společně jsme přešli do Znojenské Besedy. V divadelním sále byla uspořádaná beseda k této výstavě. Přítomen byl také předseda SČVP pan Oldřich Rejchrt, se kterým jsme se sešli při prohlídce města.

Milým překvapením bylo, když mezi nás přišla dcera našeho velitele generála L. Svobody, paní Ing. Zoe Klusáková - Svobodová. Přijela s dcerou a vnukem. Přítomní velmi ocenili její návštěvu a jako vždy si mnoho krajanů osobně s paní Zoe pohovořilo.

Pohoštění bylo ve stylu volyňské kuchyně, bohaté a ve velkém množství. Nezapomnělo se na boží dar Jižní Moravy, takže si každý mohl nalít jak bílé, tak i červené. Po programu si mohli přítomní zatančit při známých melodiích znojenské kapely. Především je nutno ocenit velmi záslužný počin manželů Jarušky Němcové-Ničové a Miroslava Němce za jejich obětavou a nezištnou práci při organizování této výstavy a zajištění občerstvení pro tak velký počet hostů, kteří se sešli při vernisáži, kde jich bylo kolem osmdesáti, a podruhé v podobném počtu 19. dubna. Manželé Němcovi na sebe vzali veškeré výdaje. Všichni naši členové SČVP by jim za to měli z celého srdce poděkovat.

Uspořádání této výstavy je příkladem a pobídkou pro naše regiony, a ukázkou toho, že ne vždy musíme spoléhat na pomoc vyšších orgánů. Při iniciativě jednotlivců se dá zařídit velmi záslužná věc. *I. Malinská, reg. Praha*

Vzpomínky na konec války

Přišel květen a tím i vzpomínky pro nás, vojáky, na tak vytožený konec 2. světové války. Nikdy by mě ani ve snu nenapadlo, s jakými potížemi bych se mohl v osvobozené vlasti, kterou jsem také osvobozoval, při odchodu do civilu, setkat.

Nejdříve jsem ukončil střední školu a v červnu 1947 jsem v gymnaziu na Vinohradech maturoval. Následně jsem se představitel v Živnostenské bance, a zajímal se o možnost nastoupit do jejich služeb. V tomto okamžiku nastal téměř

neřešitelný problém. S veškerými předloženými doklady - potvrzení o propuštění z činné vojenské služby z Velitelství zvláštní vojenské skupiny „Žatec“, podepsaném zástupcem velitele por. Jaroslavem Chudobou, vojenskými významnými, maturitním vysvědčením a zejména se znalostí slovanských jazyků byl vyjádřen naprostý souhlas, ale s tím, že musím ještě předložit osvědčení o státní spolehlivosti. Nejdříve jsem nechápal, proč mám takové potvrzení předkládat, když jsem v Protektorátu nebyl. Na úředníka žádné logické vysvětlení neplatilo, pouze mi sdělil, že vydáním tohoto zákona se má zamezit pronikání kolaborantů do služeb podniků a institucí. Potvrzení mi má prý vystavit má vojenská jednotka, která již byla, bohužel, zrušena a začleněna do nově vznikající čs. armády. Trvalo mi několik týdnů, než se mi podařilo mou již skoro zaniklou jednotku najít. Obdobně jako já, nejdříve nechápal, proč je nutná vojákoví, který válčil za osvobození vlasti, vystavovat osvědčení o spolehlivosti?! Potvrzení, kde bylo záračné slovíčko, že jsem se choval „spolehlivě“, úředníkovi konečně plně vyhovovalo.

Ing. Zdeněk Damašek

Ani Sofievce II. se lidské tragédie nevyhnuly

Až do války žilo obyvatelstvo naší obce Sofievky II. celkem poklidným životem. Nevzpomínám si, že by se hovořilo o nějakých tragédiích, které by se staly přímo v naší obci. Podle vyprávění pamětníků, v prvních letech osídlení obce posílala krutá událost rodinu pana Bartoše. Krátce po svatbě se svojí mladou paní odjeli do nedalekých lesů připravovat dříví pro další stavby na své usedlosti. V lese je však zastihla silná bouře a vichřicí povalený strom padl na mladou pí Bartošovou, která na místě zemřela.

V době války i po válce mimo častých požárů v okolních obcích nejsou známy nějaké mimořádné události, až na jednu.

Po osvobození oblasti RA prakticky všichni muži odešli k armádě, a jen tu a tam doma zůstal nějaký muž, který nevyhovoval pro armádu zdravotně. Mezi takové osoby patřil také pan Lavička. Byl ženatý, měl hezkou, mladou manželku a tři děti. Zatímco nejstarší syn a nejmladší dcera (jeden či dva roky) byli hovorní, prostřední syn byl stýdlivý a uzavřený. Rodina žila skromně, ale v žádném případě ne v chudobě. Naopak! Manželé se o rodinu velmi dobře starali, pan Lavička si tu a tam přivydělával a paní Olinka dbala o domácnost, kde bylo vždy vše uspořádané a čisté. O nejmenšího potomka - dcerku, pečovala zvlášť pečlivě. Její krásné blondě vlasy byly vždy načesané a o svátcích a nedělích ozdobené nějakou mašlí. Paní Olinka dokázala dcerce mnohde oblečení ušít, zvláště letní šatičky dcerce vždy moc slušely. S nejstarším synem p. Lavičky jsem kamarádil, i když byl poněkud starší. Byl to ochránce nás menších kluků, když nám některí jiní kluci cestou ze školy ubližovali.

Vypomáhání pana Lavičky ženám, co měly muže v armádě a v hospodářství, nebylo vhod

paní Olince a tato skutečnost narušila dosavadní dobré soužití manželů. Jednoho dne, když jsem hlídal mladšího bratrána u strýce v blízkém sousedství Lavičků, jsem od Lavičků uslyšel mohutný křik a nárek. Protože strýc a teta byli na poli, vzal jsem bratrána do náručí a utíkal k Lavičkům. Na dvoře a kolem studny již bylo plno žen a dětí a také pan Lavička a dva, tři Ukrajinci, kteří bydleli kousek od usedlosti. Paní Olinka totiž psychicky nezvládla rodinnou atmosféru a skočila do hluboké studny doma na dvoře. V době, kdy jsem přiběhl na dvůr, již vytahovali tělo ze studny a tak nevím, kdo byl do studny spuštěn a tělo k okovu na vodu připevnili. Paní Olinku položili na trávník blízko studny, avšak veškeré pokusy o oživení byly již marné. Všichni přítomní usedavě plakali, jen malá dceruška vyděšeně pozorovala, co se to děje, aniž chápala, co se to stalo a ležícího těla maminky jako by se bála.

Na pohřbu Olinky se sešlo spoustu lidí a ve vsi se ještě dlouho o této tragické události hovořilo a spekovalo. Pan Lavička se o rodinu staral dále a pečl o domácnost a malou sestřičku převzal nejstarší syn a můj kamarád, a o obojí se věru vzorně staral. Po návratu do vlasti se usídlili na Chebsku a s péčí, kterou se staral o domácnost a sourozence, zde působil mimo jiné jako pečlivý včelař. Dnes již není mezi námi. Jeho sourozenci dosud žijí.

Vážení čtenáři, z důvodu zachování anonymity jsem záměrně použil jiná jména a snažil se nepopisovat podrobně některé nepříjemné skutečnosti, o kterých domorodci ze Sofievky II. vědí.

I tato smutná událost byla důsledkem války.

J. H.

Vzpomínky na Zdolbunov

Po dlouhém váhání jsem se rozhodl, že tyto vzpomínky napíšu. K tomu mě přimělo hlavně to, že se mi velmi líbí vzpomínky v různých kronikách volyňských obcí jako Huleč, Boratín a mnoho jiných. Je mi líto, že Zdolbuňováci tak málo publikují své vzpomínky na to, podle mého názoru velmi pěkné město. Občas napíše do Zpravodaje článek o Zdolbunovu paní Anna Martišová, ale jinak snad nikdo. A přitom ve Zdolbunově bylo více než 1100 Čechů. Je to asi tím, že i když Čechů bylo ve Zdolbunově hodně, neměli k sobě mezi spoluobyteli národnosti ukrajinské, polské, ruské, židovské a německé tak blízko, jako obyvatelé vesnic, kteří tam velmi často žili skoro sami, sami Češi.

Mé vzpomínky na Zdolbunov budou mít jednu vadu. Přesto, že mám 73 let, jsem na to vzpomínání moc mladý. Když jsem v únoru 1947 odjížděl ze Zdolbunova do Československa, bylo mi 12 let. Mé vzpomínky proto nemohou být dosl vyčerpávající. Narodil jsem se ve Vizdicích (dnes Ujizdci), ale po dvou měsících se rodiče odstěhovali do Stepaně a když tatínek onemocněl, tak k rodičům mojí maminky Kánským do Zdolbunova. Žil jsem tedy ve Zdolbunově celý svůj život od tří do dvanácti let. Jak jsem již výše napsal, byl Zdolbunov velmi pěkné město. Kromě Rovna, Hulče, Kvapilova a Janova Doliny jsem jiná místa nenavštívil. Zdolbunov byl pro mne středem světa. Bydleli jsme v dědečkově domě v ulici Krátká, číslo domu 4. Za vysokým zděným plotem bylo od roku 1939 sovětské NKVD, od roku 1941 německé Gestapo, od roku 1944 opět NKVD a původně, do roku 1939 tam bohatá německá rodina Hochmanů

měla obchod s potravinami. Naproti přes ulici byla studna s rumpálem, kde brali vodu všichni sousedé z celé ulice. Za studnou byla zahrada Vízků. Dalšími sousedy byli Kosinovi a Jaromejčukovi (zůstali ve Zdolbunově), a za velkou zdí, kde byla dílna na výrobu cementového zboží, rodina Doležalů. Se Zdeňkem Doležalem jsme si na jejich velkém dvoře často hráli. Zdeňk je jediný Zdolbuňovák, se kterým se stále pravidelně scházíme. Mohu opravdu říci, že je to můj STARÝ KAMARÁD! Kamarádíme již sedmdesát let. Skoro na konci ulice Krátká měli řeznictví Kapešovi. Tam jsem si chodil hrát s jejich o něco mladší dcerkou. Ale hlavně se mi líbilo, že jsem si u nich mohl prohlížet časopisy z Čech. Měli jich hodně. Ale vrátím se k popisování Zdolbunova. Na východ od Zdolbunova protéká velkým Staromilským rybníkem říčka Ústja (někdy Usaje). Na sever od Zdolbunova teče menší říčka, či spíše potok Švidivka (z jiných pramenů Mstje). Protéká také velkým rybníkem, kde zejména za Polska bylo krásné koupaliště, ze kterého já si pamatuji již jen hodně polorozbitých převlékacích kabin, na kterých ještě v roce 1946 bylo vidět, že kdysi byly pěkné. Švidivka vytéká z rybníka, podteče pod mostem, přes který vede silnice do Kvapilova a Rovna a vlévá se do Ustje, která teče dále a za Orževem se vlévá do řeky Horyň. Ústja je dlouhá 65 kilometrů. Zdolbunov je železniční křižovatkou. Trať odtud vede na sever do Rovna, na jihovýchod do Šepetovky a na jihozápad do Dubna. Je zde velké depo, kde pracoval můj dědeček Kánský jako kovář a také odsud narukoval do Svobodovy armády budoucí tankista Vladimír Palička. Je zde velké seřaďovací nádraží s mnoha kolejemi. O všem píši, že je veliké. Popisují to stále očima dvanáctiletého dítěte. Když jsem přijel do Zdolbunova po patnácti letech v roce 1997, udivilo mě, že si všechno pamatuji mnohem větší. Třeba plot cementárny z cementových síhel jsem si pamatoval hrozně vysoký. Teď mě udivilo, že tak vysoký není. Nádražní budovu si pamatuji ještě původní, vybudovanou asi ještě za cara. Byla rozbombardována 30. 4. 1944 při největším náletu. Těch náletů bylo po odchodu Němců hodně, ale tento byl největší. Jak mi vyprávěla moje tetička Marie Horská, němečtí zajatci, kteří budovali sídliště Novozdolbunov, vybudovali také nové nádraží. Mě se více líbilo to staré. Přes mnoho kolejí seřaďovacího nádraží vedla a stále vede lávka, po které se chodí na druhou stranu, třeba na to nádraží, nebo do pravoslavné církve Svaté Kateřiny, vybudované v roce 1910. Církev Přesvaté Bohorodičky, stojící uprostřed města, zbourali Sověti v padesátých letech. Údajně se nyní pod stejným názvem opět staví. Na místě církve dnes stojí kulturní dům pracovníků cementárny. Na sídlišti Novozdolbunov je nedávno postaven Chrám Iovana Bohoslova. Cementárna je již dlouho mimo provoz, protože Křídová hora byla vytěžena. Nová cementárna je vybudovaná až u Kvapilova. Na sever od zbourané církve je hezký park, který sousedí se sportovním stadionem. Přes ulici od Doležalů stál a stále stojí katolický kostel. Je postaven z cementových cihel, které vyrobila firma na cementové zboží rodiny Doležalů. Zhruba od roku 1948 do roku 1989 sloužil kostel jako skladiště. Nyní je opět vysvěcen a slouží svému účelu. Hlavním závodem ve Zdolbunově po železniční dráze byla cementárna. Tu postavili v roce 1883 Češi, bratři Jelinkovi.

M. Krušina

(Pokračování v některém z dalších čísel)

Slavní volyňští Češi „Basový král“ Eduard Haken

Přezdívalo se mu také „pěvec národa“. Byl basistou, který bezkonkurenčně ovlivnil několik generací diváků Národního divadla. Jeho vytáhlý, téměř asketický zjev a jedinečně barevný, nosný hlas se pro mnohé diváky navždy spojil s postavami českého repertoáru, především s Vodníkem z Dvořákovy Rusalky a Kecalem ze Smetanovy Prodané nevěsty. Od narození Eduarda Hakena uplynulo 22. března 98 let.

Tuhý kořínek a odolnou fyzickou konstrukci nejspíše zdědil po předcích. Babička se dožila více než sta let. „Myslím, že v jeho rodě odjakživa vládlo pevné sepětí s přírodou a schopností přemáhat se. Tatínek nám vyprávěl, že jednoho z jeho šesti sourozenců maminka porodila v půl šesté ráno a v osm už byla na poli“, vzpomíná Hakenova dcera Marie.

Rodina, do níž se Haken narodil roku 1910, žila na Ukrajině a patřila k starému rodu volyňských Čechů. Aby nezapomněly češtinu, babička učila děti české písničky. Tady se asi někde začal probouzet zájem mladičkého Edy o hudbu a divadlo. Během studií na gymnáziu hrál v ochotnických spolicích.

Studovat umělecký obor na škole však nemohl. V rodině byl nejvyšší autoritou tatínek a ten trval na tom, aby se syn dal na „něco pořádného“. A protože starší bratr už byl na medicíně, Eduard to zkusil také a vypravil se do Prahy. Studium mu docela šlo a nabyté znalosti se mu později v profesním životě hodily. „Léčil sám sebe a svým způsobem i celou rodinu. Myslím, že věděl dobře, jak funguje tělo, jak jsou orgány propojeny, proč zrovna nemůže mluvit nebo zpívat. Měl v sobě něco z alternativní medicíny, říkal, že organismus se musí poddat, a asi měl pravdu, protože za celý život odřekl snad jen jednou, ke konci života,“ vzpomíná jeho dcera.

Ještě jako student medicíny se Eduard Haken soukromě učil zpívat a zpěvem si také přivydělával. Jezdil například po oblastech s krabicemi němých filmů, a zpíval při jejich promítání. Studium medicíny nakonec nedokončil. Jeho učitel zpěvu ho přihlásil na konkurz do sboru Národního divadla. Neobvykle zajímavý, barevný hlas i jevištní zjev zaujal tehdejšího šéfa opery Václava Talicha natolik, že mladému pěvci nabídl místo sustentanta, čili sólisty-eléva. Nějaký zázračný vzestup se však prozatím nekonal. Haken si za celé dva roky zazpíval jen dvě malé role.

Kráska a basista

Raději se proto rozhodl odejít do Olomouce. Působil tam od roku 1938 do roku 1941, tedy ve složité válečné době. Nicméně vystavěl si repertoár (jeho první rolí byl žalářík Beneš ze Smetanova Dalibora, druhou pak Kecal), jezdil s divadlem na zájezdy, získal praxi a zkušenosti.

V Olomouci také poznal svého dlouholetého kolegu a přítele, tenoristu Beno Blachuta. Roku 1941 pak po třech pohostinských vystoupeních, jak bylo tehdy obvyklé, přešel do Národního divadla, tentokrát už natrvalo.

Angažován byl i Blachut, v jehož společnosti se Haken brzy seznámil s půvabnou a obdivovanou členkou činohry první scény Marií Glázrovou. Padli si do oka, ale vzali se až po válce, v roce 1947. Haken by se neoženil bez souhlasu a požehnání svého otce, a tak čekali, až se rodina po repatriaci vrátí domů. „Maminka žertem říkala, že mezitím mohli mít deset dětí,“ poznamenává jejich dcera. Glázrová byla

svému muži nápomocna při herecké výstavbě rolí, hodně spolu o nich diskutovali.

Umělecké prostředí příliš nepřeje stálým partnerským svazkům, ale manželství herečky a basisty bylo neobvykle pevné. Vydrželo až do Hakenovy smrti. Glázrová odešla z tohoto světa o čtyři roky později.

Moudrý stařec i komik

Z rolí, které Haken za padesát let svého působení v Národním divadle ztvárnil, žije v paměti široké veřejnosti především Kecal a Vodník. Haken však obsáhl celý basový repertoár z oper Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka. Charakterizovaly ho také velké a velmi rozdílné postavy světového repertoáru, jako například smutný rytíř Don Quijote z Massenetovy opery, osamělý vladař Filip z Verdiho Dona Carlose, majestátní Sarastro z Mozartovy Kouzelné flétny nebo lidový hrdina Ivan Suzanin z Glinkovy opery Život za cara. Nezpíval sice titulní roli v Musorgského Borisi Godunovovi, nicméně v této operě vytvořil postavu mnicha Pimena.

Stejně jako řada dalších sólistů své generace, i Haken měl všechny předpoklady pro velkou světovou kariéru. A stejně jako mnohým dalším, také jemu komunistický režim bránil rozvíjet samostatnou uměleckou dráhu v zahraničí. „Někdy v padesátých letech dostal pozvání z londýnské Královské opery Covent Garden.

Protože o toto angažmá hodně stál, šel i s dopisem na ministerstvo, ale tam mu automaticky sdělili, jak si váží toho, že dává přednost Národnímu divadlu před pofiderními úspěchy v cizině. To písemné pozvání mu, myslím, zabavili,“ vypráví jeho dcera.

Emigrace přitom u Hakenových zjevně nepřicházela v úvahu. „Myslím, že by to nedokázal, byl opravdový vlastenec. V sedmnácti přišel z Ukrajiny zpátky do vlasti, do Čech. Tento krok bral velmi vážně, neskutečně miloval Prahu, Národní divadlo a českou zemi,“ řekla jeho dcera Marie Hakenová.

(Úryvky vybrány z MF DNES, 25. března 2008)

Na snímku Mistr Eduard Haken s předsedkyní pražského regionu Irenou Malinskou po jeho vystoupení na Masopustním večírku začátkem 90. let min. století

Mé paměti z mládí

(Vzpomínky Bohuslava Šebesty, zpracovává V. Kytl. Pokračování z čísla 4/2008)

Byla u nás právě sousedka, nějaká Brožová. Přišla ke mně a povídá: „Pane Šebesta, ten žebrák je celý ten voják, co nám kontroloval mlýny, ten pan Sejk. Brožovic měli také vedle nás větrák a on tam býval. Povídám, ale dejte pokoj, kde by se tady vzal Sejk a ještě takhle roztrhaný. On si sedl venku na dvoře a ona zatím odešla. Šel jsem k němu a mohli jsme si alespoň chvíli pohovořit o té jeho bídě. Bylo nám ho líto, že tak zkouší. Vyprávěl, že se nejvíce zdržuje v lese. Když mu dojde chleba, tak že jde zase po vesnici a nějaký si vyprosí. Dali jsme mu chleba co mohl unést a také sádlo. Museli jsme se rozloučit, neboť u nás nemohl dlouho být. K nám pořád někdo přicházel a hlavně vojáci. On měl pořád naději, že to brzy praskne a že bude svobodný, ale ono to bylo čím dál horší. Přicházel podzim a to již bylo špatné venku spát. A tak, v jeden čas bylo to na pravoslavný svátek Pokrova, 7. října 1916, byly již ranní mrazíky. Zrovna v té době se zase zjevil pan Sejk u nás na dvoře. Já jsem byl na větráku a byl zrovna u nás Žid Srul (Srul měl příjmení Bober. Byl znám svou upovídaností, prostě řečeno blafáním. Když někdo v Kupičově tak moc mluvil, tak se říkalo, že blafe jak starý Srul). Ten, jak pana Sejka uviděl, přišel ke mně a povídá: „Pane Šebesta, ten žebrák je celý Sejk, jak k vám chodil na kontrolu. Ten Židák, často býval u nás ve mlýně, tak p. Sejka dobře znal. Řekl jsem mu: „To se mýlíte, kde by se tady vzal Sejk.“ Srul odešel a já jsem šel k panu Sejkovi. On seděl venku na sloupech, co se mi podařily zachránit před Němci. Přivítali jsme se. Hned jsem viděl, že je moc zchátralý. Začal mi vyprávět o té jeho bídě, říkal, že je mu v lese již velká zima. Tak by se chtěl usadit někde v chatě, ale kde, když je všude plno Němců. U nás to nemohlo být, protože se u nás schovával Miloslav Baloun, od mojí sestry syn z Boratína. On, když byl nástup Rusů, tak ho vzali Rakušané s koňmi z Boratína. Když přijeli do toho „káženého lesa, Sviňarské dáči“, tak tam zůstali krmit to vojsko. On si vzpomněl, že má v Kupičově dědečka a babičku a strýce. Hned ho napadlo, že k nim uteče. V tom lese nechal koně, přišel k nám a zůstal u nás. Kdyby se byl ihned přihlásil, tak by bylo dobře. On si ale myslel, že to brzy přejde a on bude moci jít domů. Potom, když byl u nás již několik neděl, tak se bál přihlásit, že by s ním bylo špatně, a raději se skrýval. Panu Sejkovi jsem řekl, že bychom ho rádi k nám vzali, ale že to nemůže být. Dali jsme mu zase chleba a sádlo, rozloučili jsme se s ním, ale u srdce nám bylo velice těžko. Moc nám bylo líto, že jsme ho u nás nemohli nechat, ale opravdu to nešlo. Zas nějaký čas jsem potkal Fialu z Makovič. On mi vyprávěl, že Sejka Němci chytli v „káženém lese“. Přivedli ho do Makovič a tam ho vyslyšali, odkud je. On jim řekl, že je z Boratína u Lucka. Při ústupu že ho vzali s koňmi. Když již koně dále nechtěli jít, tak je nechal. Potom se bál, aby nebyl trestaný, tak se schovával. On o Boratíně věděl, že tam mám vdané dvě sestry, při výslechu si na to vzpomněl a to ho zachránilo.

Němci ho vzali do Vladimíru Volyňského na práci a tam zůstal až do konce vojny. Když po vojně rozpouštěli vojáky domů, ty, co byli na práci z ruského pásma také. Pana Sejka pustili také, aby šel domů do Boratína. On šel a v půli cesty blízko Lucka si odpočinul v české vesnici Ivančice. V těch Ivančicích měl mlýn nějaký pan Papoušek. Pan Sejk se tam šel podívat. Pan Papoušek si stěžoval, že nemá mlynáře a jestli by mu nějakého nemohl „našikovat“.

Pan Sejk se toho chytil a řekl, že je také mlynář. Prý, jestli by pan Papoušek chtěl, tak by u něho nějakou dobu zůstal, ale ne na dlouho. Při té domluvě se svěřil se svým osudem a vyprávěl, co ho všechno potkalo. A tak zůstal pár neděl pracovat a když se všechno utišilo, jel domů do Čech. Takže pan Sejk všechny ty útrapy ještě dobře přežil.

(Pokračování v některém z dalších čísel)

ZPRÁVY Z REGIONŮ

Region Uničov

Hledání informací o Volyni a potomcích předků ...

Pan V. Pírk ze Slavonkého Brodu, Chorvatsko hledá informace o Volyni. Jeho rodina do Hlavního města přišla v 19. století z Volyně. Předpokládá místo pobytu na Volyni vesnici Bjelohrutka a rodina žila také v Holendrije (Holendra). Hledal tato místa na mapě, na Ukrajině nic nenašel, ale v Polsku nedaleko hranic jsou Holendrije, celkem jich v Polsku napačito 12. Ptá se, zda někdo z volyňských Čechů nepochází z uvedených míst. Rád by se kontaktoval s někým, kdo by pocházel z uvedených jmen obcí, případně kde by mohl zjistit jakékoliv bližší informace.

Ing. J. Peterka

V naší obci se po roce 1947 usadilo několik rodin z bývalé Jugoslávie, pocházejících z malé vesnice Vranduk. Chorvatský historik mne požádal o informace o potomcích těchto lidí. S překvapením jsem zjistil, že cestovali z různých končin Čech okolo r. 1870 na Volyn a po r. 1890 se přestěhovali do Bosny. Stejně tak putovali i další Češi do Bosny (Prniavor, Nová Ves, atd.) a do Chorvatska (Slavonski Brod). Konkrétně jde o tato jména:

Doleček, Peterka, Posledník, Styblík, Voráček, Horáček, Sauer, Tušla, Valenta, Holoubek, Vlček. Např. Peterkovi pocházeli asi z Hlinsnice č.p. 1, pan Peterka na Volyni ovdověl, vrátil se do Hlinsnice a zde požádal o církevní sňatek s nevěstou mladší než jeho synové, ale nepočkali na termín a odjeli na Ukrajinu bez obřadu. Domnívám se, že Peterkovi ve Vranduku mohou být titíž lidé. Určitě je toto potvrzeno např. u pana Vlčka, který udává místo narození Volyn, ročník 1890, Peretka Armošt, Ukrajina SSSR, ročník 1892, Peterková Barbora, Ukrajina SSSR, ročník 1892, Pražáková Marie, Worostava - SSSR, ročník 1923, Moravec Josef, Ulbarov SSSR, okres Dubno, ročník 1900. Poslední dva jmenovaní přišli přímo z Volyně.

Prosím, bylo by možné najít nějaké informace o těchto lidech nebo o jejich příbuzných, kteří možná zůstali na Volyni?

Za informace předem děkuji. Ing. J. Peterka

Hledám jakoukoli informaci o rodině Kopových a Zahradkových

Moje babička paní Pavlína Kopová, provdaná Zahradková, pocházela z Hlinska na Volyni. Jejím otcem byl Kop Josef. Domnívám se, že s ním možná přišli na Volyn i jeho sourozenci, o kterých zatím nic nevím.

Dále jsem objevila, že rodina Zahradkových žila v Kvasilově, jejichž syn Jiří Zahradka (1915-1944) padl a je pochován ve Francii.

Děkuji předem za oopověď, Ludmila Grange, roz. Zahradková

Obraťte se na Vás s prosbou o informaci, kde, případně od koho bych mohl získat nějaké informace (nejraději i foto ze současnosti) o vesničce Česká Vysoká, okres Čerňachov, kraj Žitomir, ve které se narodil můj otec a do návratu do České republiky i prožil své mládí. Rád se tam ve vzpomínkách vrací a já se zase pokusím nalézt dostupnou literaturu o Volyni. Nabízím jsem otci, že bychom tam mohli dojet, i mne by moc zajímala historie naší rodiny, neboť již jeho dědeček na Ukrajině začal hospodařit, ale po kolektivizaci ve vězení zemřel.

Můj otec si již na tak dlouhou cestu netroufá, proto Vás touto cestou žádám o jakoukoli informaci, vedoucí třeba k osvětlení osudu rodin Šulců a Poláčků, nebo ke sdělení dalších kontaktů případně na ukrajinské úřady. Nevím, kam se obrátit.

Děkuji Vám předem za jakoukoli informaci.

Mgr. Stanislav Poláček, Plzeň

Jakékoli zprávy k výše uvedeným dotazům laskavě zašlete na adresu Zpravodaje. Rádi je uveřejníme, a sdělíme je též při Ing. Blance Langrové, ved. regionu Uničov, která nám tyto dotazy dodala a ráda je předá jednotlivým žadatelům.

Region Žatec

Důležité oznámení

Uběhl nám další rok, a my Vás opět zveřejníme k nám do Žatec na Celostátní setkání k 65. výročí Malinské tragédie, které se bude konat v pátek 4. července na hřbitově v Malinském Památníku od 10. hod. Po tomto pietním aktu bude společný oběd na K 500, jako to bývalo dříve, je to kousek za hřbitovem. Je to také přesně jako před pěti léty, kdy se toto výročí konalo rovněž 4. července 2003. Vstupné dělá na celkovou režii 200 Kč. Kdo budete mít zájem se přihlásit předem, volejte na adresy:

Kamila Ondrová, tel. 415 726 441

nebo mobil 721 211 381,

Josef Holec, tel.: 415 711 614, mobil 602 563 689, nejlépe večer od 19-22 hod.

(záznamník nepoužívají)

Těšíme se na Vaši účast.

Za region Žatec Kamila Ondrová

Region Rakovník

Dne 7. 6. 2008 se uskuteční v Kolečovicích v restauraci Kino setkání rodáků z Hulče České. Začátek je v 10 hodin.

Srdčně zveme každého, kdo se chce setkat s přáteli, které dlouho neviděl.

Antonín Umlauf

2. Krajanský folklorní festival

Minulý rok se v České republice uskutečnil 1. krajanský festival, jehož se zúčastnilo 265 registrovaných návštěvníků z několika zemí světa. Někteří zpívali, jiní tančili, další přivezli dokumentární filmy o životě krajanských spolků, případně fotodokumentaci ze života prvních i současných představení a ti ostatní je přišli podpořit jako diváci. Byl to svátek pro všechny, pro účinkující i pro nás, diváky. Spojovala nás společná láska k českým písním a tancům, k české vlasti, ale také radost, nadšení, přátelství, a proto jsme se rozhodli podělit se o tu nezapomenutelnou atmosféru i s Vámi, kteří navštívíte 2. krajanský folklorní festival 2008.

Ve dnech 18-21. 9. 2008 se uskuteční v Praze druhý krajanský folklorní festival, který organizuje občanské sdružení Sedm paprsků a FOS ve spolupráci se Stálou komisí Senátu pro Čechy v zahraničí pod záštitou 1. místopředsedy Senátu JUDr. Petra Pitharta.

Zveme co nejsrdčejší naše krajany a pěvecké i taneční soubory, aby se zúčastnili Festivalové přehlídce, jednotlivce i krajanské spolků vyzýváme, aby přivezli ukázky lidových a tradičních řemesel, fotografie ze života prvních představení i ze současného života krajanské obce na výstavku, která proběhne současně v době festivalu.

Součástí festivalu bude výuka lidových tanců, ukázka lidových řemesel, výstava tradičních českých krojů, přehledka dokumentárních filmů o krajanech v zahraničí, autorské večery krajanských spisovatelů, společné setkání u tradiční české kuchyně, nabídka společných výletů, exkurzí, možnost zakoupení záznamu festivalové přehlídky na DVD nosičích, setkání se zajímavými osobnostmi.

Festival se hlásí k dokumentům UNESCO „Doporučení UNESCO k ochraně tradiční a lidové kultury“ a k „Úmluvě UNESCO o zachování nehmotného kulturního dědictví“, čímž se řadí do světového hnutí za záchranu a uchování lidových tradic a jejich předávání dětem a mládeži.

Partnery festivalu jsou Koordinační výbor pro zahraniční Čechy, Český rozhlas a Český dialog. Vystupující krajanské spolků budou mít zajištěno ubytování po dobu trvání festivalu, tj. od 18. do 21. 9. 2008. Své přihlášky posílejte na adresu: Občanské sdružení Sedm paprsků, Spořická 328, 184 00 Praha 8

NAŠI JUBILANTI ...**Region Žatec**

Ve II. čtvrtletí oslaví svá jubilea titio naši členové:

Dodatečně v únoru oslavil 91. narozeniny Konstantin Vintera z Pšova

Duben:

60 let Jaroslava Kostková, Podbořany

70 let Marie Bimová, Podbořany

80 let Václav Strýja, Žatec, Helena Klimentová,

Podbořany a Žofie Závěská, Louny

Květen:

65 let Antonín Holubička, Podbořany

70 let Antonie Doležalová, Markvarec a Josef

Nesvadba, Ústí n. L.

80 let Antonín Nejedlý, Staňkovice a Helena

Šařárová, Žatec

91 let Konstantín Mokřý, Strojčice

Červen:

70 let Ludmila Nociárová, Žatec

75 let Jiří Jeníček, Žatec

80 let Michal Šimek, Kryry

85 let Anna Leonovičová, Žatec

92 let Mikuláš Seret'uk, Libožice

Všem přeje mnoho zdraví, štěstí a spokojenosti

do příštích let.

Za region Kamila Ondrová

Region Šternberk

Václav Augusta, 84 roky, z Ulbárova, bytem

Lužice. Helena Bendlová - Bohuslavová, 73 roky,

z Curkova, byt. Mladějovice. Václav Bohuslav,

76 roků, z Curkova byt. Babice. Bouzek Václav,

85 roků z Dorohostaj Čes., Olomouc. Vlasta

Dolejšová-Kuchynková, 71 roků ze Závidova, byt.

Babice. Jiří Dušek, 77 roků z Curkova, byt. Šternberk.

Josef Faltys, 89 roků z Hlinska, byt. Bohuňovice.

Josef Faltys, 49 roků, z Mladějovic, byt. Bohuňovice.

Libuše Faltysová-Vejchodová, 84 roky, z Ulbárova,

byt. Mladějovice. Jana Hluchenkova, 66 roků, z Brna,

byt. Paseka. Věra Knobová - Vacková, 82 roky,

z Ulbárova, byt. Šternberk. Milada Koubová-

Polívková, 76 roků, z Podcurkova, byt. Štěpánov,

Václav Krejčí, 78 roků, z Ulbárova, byt. Šternberk.

Marie Lhotáková, 82 roky, z Zdobunova, byt.

Komárov. Viktor Niče, 70 roků, z Hlinska, byt.

Šternberk. Helena Pavlicová-Mastná, 76 roků, z Hlinska,

byt. Olomouc. Václav Polívka, 74 roky, z Ulbárova,

byt. Babice. Libuše Navrátilová - Dandová,

84 roky, z Podcurkova, byt. Babice. Viktor Ráza, 83

roky, z Ulbárova, byt. Šternberk. Řiha Josef, 72 roky,

z Ulbárova, byt. Šternberk. Pavel Tarnavský, 85 roků,

z Hlinska, byt. Paseka. Vladimír Tořáček(?), 79 roků,

z Dorohostaj, byt. Štěpánov. Rostislav Romaněnko,

74 roků, z Ulbárova, byt. Šternberk. Josef Truksa,

69 roků, z Ulbárova, byt. Bohuňovice. Josef Vohralík,

72 roků ze Zálesí, byt. Unčovice. Miroslav Vohralík,

59 roků, Litovel, byt. Unčovice. Ludmila Otcová-

Rážová, 81 let, z Ulbárova, byt. Olomouc. Anna

Jakubčiková, 86 roků, z Ulbárova, byt. Uničov. Hele-

na Medvedová-Červinková 88 roků z Hlinska, byt.

Šternberk. Anna Novotná-Pavelková, 78 let, z Ulbá-

rova, byt. Šternberk. Ludmila Valentová - Valentová,

77 roků, z Lipan, byt. Újezd. Mnoho štěstí a zdraví

do dalších let přeje za region

Viktor Ráza

Prosím, abyste si přišť seřadili jubiliaty podle měsíců narození a bez úplného data, ale podle věku! Laskavě nahlédněte úpravu kupř. dle regionu Žatec, která je velmi přehledná.

Díky, redaktorka

V dubnu a květnu t. r. oslavili své 70. narozeniny Tatana Koníčková a Jaroslav Koníček ze Zlína. Naším drahým rodičům, babičce a dědovi, hodně štěstí a pevně zdraví do dalších let života přejí dcery, zeťové a vnoučata Homoláčovi a Chomičovi

Region Domažlice

Naši krajané, kteří ve zdraví a životní pohodě oslavili svá životní výročí v I. čtvrtletí roku 2008.

Leden: Pechová Světluše, 72 let, Michalovka, Plzeň.

Lokvencová Marie, 78 let, Dolinka, Polžice, Plzeň.

Tomanová Emilie, 84 let, Lipiny, Malý Malakov.(?)

Ing. Josef Vlk, 67 let, Dolinka, Srby. Kocek Václav,

84 let. Pačce, Buková.

Únor: Radová Miluše, 66 let, Dolinka, Horšovský

Týn. Šebestová Evženie, 71 let, Ossie, Pobežovice.

Mallá Anna, 83 let, Ivaniče, Srby. Ing. Kaber

Vladimír, 60 let, Ivaniče, Klatovy. PhDr. Fiala

Jaroslav, 79 let, Kupičov, Plzeň. Ing. Kovalčuk

Bohuslav, 84 let, Kopče, Horšovský Týn

Březen: Kubačková Anna, 91 let, Ivaniče, Polžice. Malá Marie, 72 let, Ivaniče, Horšovský Týn. Krobová-Sojková Marie, 68 let, Moskovština, Blatnice.

Böhmová Naděžda, 82 let, Olšinka, Preštice. Zvonář

Vladimír, 71 let, Zabrodí, Makovice. Makarov Niko-

laj, 65 let, Olšinka, Preštice. Dufek Vladimír, 87 let,

Dolinka, Srby. Lochman Karel, 78 let, Dolinka, Plzeň.

Všem jubilantům pevně zdraví, štěstí, spokojenosti

a hodně jarního sluníčka za region přejí

Vladimír Ledvina a Naďa Pytelková

Všem jubilantům blahopřeje i redakce Zpravodaje

K této rubrice by ráda dala připomínku redakční rada. Že by snad v mladších věkových kategoriích se měla slavit jen jubilea půlkulatá a kulatá, a teprve od „kmetiho“ věku, kupř. 70 a více let slavit narozeniny každý rok. Díky za pochopení problému místa a uvážení tohoto požadavku. Redakční rada a redaktorka

NAŠE ŘADY OPUSTILI...**Region Domažlice**

3. ledna roku 2008 zemřela ve věku nedožitých

89 let krajanka, naše dlouholetá členka pí Marie

Zajícová z Doubraví. Pocházela z Třešova. Paní

Zajícová ráda chodila na naše měsíční schůzky,

pokud jí to zdravotní stav dovoloval, a na rodnou Volýň

vzpomínala vždy s velkou láskou.

Buď jí Česká země lehká!

Pozůstaté rodině upřímnou soustrast projevuje za

region

Naďa Pytelková a Vladimír Ledvina

Region Olomouc

V měsíci březnu jsme se rozloučili v obřadní síni

olomouckého krematoria s naší členkou paní Olgu

Ciglovou, rodačkou z Moldavy, bytem ve Slavinině,

ve věku 83 let. Upřímnou soustrast rodině vyjadřuje za

region Olomouc

Polák Vladimír

Region Karlovy Vary

Dne 10. 4. 2008 zemřela ve věku 86 let pi Košťálová

Slavěna z Lipín. Rodině zesnulé upřímnou soustrast za

region vyjadřuje

Horáková Helena

Rodinám zesnulých vyjadřuje svou upřímnou účast

i redakce Zpravodaje

Příspěvky na tiskový fond,**Duben 2008****Region Žatec:**

Mikuláš Horáček, Žatec, 300 Kč, Vít Poliščuk, Žatec, 200 Kč

Region Frýdlant:

Vybráno na mimořádné členské schůzi 27. 3. 2008

Lidia Bacovská, 100 Kč, Viktor Holeček, 50 Kč, Bohu-

mila Janičková, 100 Kč, Alexandr Jukliček, 100 Kč,

Evžen Kaliková, 100 Kč, Anna Lišková, 50 Kč,

Rostislav Mazurek, 50 Kč, Ludmila Milická, 100 Kč,

Alžběta Nová, 50 Kč, Růžena Pospíchalová, 50 Kč,

Jiří Rychter, 100 Kč, Halina Slivická, 100 Kč, Miloš

Šimek, 50 Kč, Evžen Šnajdr, 100 Kč, Josef Tylchtr,

100 Kč, František Tylchtr, 100 Kč, Antonie

Zadrazilová, 100 Kč

Region Šumperk:

Alice Bilková, Nový Malín, 150 Kč, Josef Kechrt,

Nový Malín, 250 Kč, Vladimír Hajný, Šumperk, 50

Kč, Marie Dvořáková, Maršíkov, 200 Kč, Jiřina

Žáková, Velké Losiny, 100 Kč, Rostislav Novotný,

Velké Losiny, 200 Kč, Antonie Doležalová, Pardubice,

150 Kč, Jaroslav Bilek, Vykýřovice, 200 Kč, Josef

Šavel, Vykýřovice, 200 Kč

Za příspěvky děkuje Zpravodaj a SCVP

Příspěvky pro region Brno

Zajícová, 50 Kč, Kučera, 200 Kč, Bureš, 150 Kč,

Krajčlová, 100 Kč, Furch, Furchová, 200 Kč, Jaitne-

rová, 100 Kč, Loskotová, 50 Kč, Rejchrt, 100 Kč,

Bezděková, 250 Kč, Hrušková, 350 Kč, Odstrčil,

250 Kč, Kyselová, 200 Kč, Bryksa, 100 Kč. Celkem

vybráno na setkání v sobotu dne 26. 4. 2100 Kč

Důležité upozornění! Jelikož se množí dotazy dárců na název a číslo konta Sdružení, rozhodli jsme se, že tento údaj budeme uvádět v každém čísle Zpravodaje. **Název konta:** Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha. **Číslo konta: 000000-1937591369/0800**, Čs spořitelna a.s. - Rytiřská 29, Praha 1. **Dary můžete posílat i na adresu hospodářky Sdružení: Marie Nečasová, Svidnická 509, 181 00 Praha 8, tel.: 233 550 070.** Prosíme čtenáře, aby nás neupomínali o zveřejnění darů-dary můžeme uveřejnit teprve po obdržení účetního dokladu!! **Krajané! Neposílejte v žádném případě peněžní dary na adresu redaktorky! Díky za pochopení.** Záležitosti týkající se evidence členů - změny adres, přihlášky nových členů - ukončení členství a veškeré dotazy toho se týkající zasílejte na adresu: **Antonie Kramná, ul. Černého 513/5, 182 00 Praha 8**

Tiráž: Zpravodaj vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřeby svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají jejich autoři. Vychází jako občasník. Šéfredaktor: Věra Latzelová. Příspěvky nejsou honorovány, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte do 3. každého měsíce na adresu: Věra Latzelová, Slapská 1910/6, 100 00 Praha 10. Podáváný novinových zápisek povoleno Česká pošta, s.p. odštěpným závodem Praha 8, j. nov. 5400/95 ze dne 8. 8. 1995. Toto číslo vyšlo: 21. 05. 2008